

מסכת תענית

פרק א

א. מאימתי מזכירין גבורות גשמים. רבי אליעזר אומר, מיום טוב הראשון של חג. רבי יהושע אומר, מיום טוב האחרון של חג. אומר לו רבי יהושע. הואיל ואין הגשמים אלא סימן קללה בַּחֲגֵג, למה מזכיר. אומר לו רבי אליעזר, אף אני לא אמרתי לשאול, אלא להזכיר משיב הרוח ומוריד הגשם בעונתו. אומר לו, אם כן, לעולם יהא מזכיר:

ב. אין שואלין את הגשמים אלא סמוך לגשמים. רבי יהודה אומר, העובר לפני התבה ביום טוב האחרון של חג, האחרון מזכיר, הראשון אינו מזכיר. ביום טוב הראשון של פסח, הראשון מזכיר, האחרון אינו מזכיר. עד אימתי שואלין את הגשמים, רבי יהודה אומר, עד שיעבר הפסח. רבי מאיר אומר, עד שיצא ניסן, שנאמר (יואל ב) ויורד לכם גשם, מורה ומלקוש בראשון:

ג. בשלשה במרחשון שואלין את הגשמים. רבן גמליאל אומר, בשבעה בו, חמשה עשר יום אחר הקץ, כדי שיגיע אחרון שבישראל לנהר פרת:

ד. הגיע שבעה עשר במרחשון ולא ירדו גשמים, התחילו היחידים מתעניין שלש תעניות. אוכלין ושותין משחשכה, ומתריין במלאכה וברחיצה ובסיכה ובנעילת הסנדל ובתשמיש המטה:

ה. הגיע ראש חודש כסלו ולא ירדו גשמים, בית דין גוזרין שלש תעניות על הצבור. אוכלין ושותין משחשכה, ומתריין במלאכה וברחיצה ובסיכה ובנעילת הסנדל ובתשמיש המטה:

ו. עברו אלו ולא נענו, בית דין גוזרין שלש תעניות אחרות על הצבור. אוכלין ושותין מבעוד יום, ואסורין במלאכה וברחיצה ובסיכה ובנעילת הסנדל ובתשמיש המטה, ונועלין את המרחצאות. עברו אלו ולא נענו, בית דין גוזרין עליהם עוד שבע, שהן שלש עשרה תעניות על הצבור. הרי אלו יתרות על הראשונות, שבאלו מתריעין ונועלין את התנויות, בשני מטין עם חשכה, ובחמישי מתריין מפני כבוד השבת:

ז. עברו אלו ולא נענו, ממעטין במשא ומתן, בבגן ובנטיעה, בארוסין ובנשואין ובשאלת שלום בין אדם לחברו, כבני אדם

הַנְּזוּפִין לַמָּקוֹם. הַיְחִידִים חוֹזְרִים וּמִתְעַנִּים עַד שְׁיֵצֵא נִסָּן. יֵצֵא
נִסָּן וְלֹא יֵרְדוּ גְשָׁמִים, סִימָן קָלֵלָה, שְׁנֶאֱמַר (שְׁמוּאֵל א' יב) הֲלוֹא
קָצִיר חֲטִים הַיּוֹם, וְגו':